

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben haszhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre . . . 10 frt. Félévre . . . 5 " 50 kr. Negyedévre . . . 2 " Egy hónapra . . . 1 "

Hirdetési díj:

50 hasznos példány 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többnapos megjelenés esetén minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 30 kr. A hirdetéseknek valaminek a nyitási költségeket egyedül a kiadó iródban vételek fel.

Debreczen, július 22.

Belgium ötven éves függetlenségének jubileumát ünnepli. Miért nem Magyarország?! — kiáltanak föl függetlenségi párti lapjaink. Tanuljunk Belgium példájából, kis nemzet az is, kisebb mint a miénk, nincs egyajku lakossága annak sem, mégis le bírta rázni az idegen jármot, volt bátorsága elszakadni Hollandiától s volt ereje kivívni függetlenségét.

Hogy tanuljunk Belgium példájából, nos az ellen nekünk semmi kifogásunk. Ne tessék gondolni, hogy mi megbotránkozunk azon, ha Belgium példájára utalnak önk. Magunk is azon a véleményen vagyunk hogy a belga nép példájából nagyon sokat tanulhatunk s nagyon ránk férne a tanulás. Tanulhatnánk józanosságot, higgadságot, mérsékletet, szorgalmat, munkásságot, állhatatosságot. Megtanulhatnánk, hogy nem a lárna, handabanda, társadalmi bujtogatás, egymás ellen uszítás, nem a sallangos frázisok és piaci szószoklatok tesznek egy nemzetet szabaddá és boldoggá, hanem a tettek, a komoly munka és az egyetértés.

Nagyon sokat tanulhatunk Belgium példájából; igazok van függetlenségi lapjainknak, csak hogy nem azt, a mit ők kívánnak belőle. Megtanuljuk, hogy a szabadságot sehol sem a véresszűj demagogok biztosítják, hanem a higgadt elemek, melyek kerülnek minden túlzást. Azok, kik a szabadság neve alatt a társadalmat igyekszik fölforgatni, mindentűz csak a reakció kezére dolgoznak, mely kimaradhatlanul bekövetkezik, ha szereplősk túlsúlyra jut. Más eredményt még sehol sem tudtak fölmutatni. De ha a belga nép mindig mérsékelt maradt volna, ha nem ragad fejevert, soha sem vitva volna ki függetlenségét. — vethetik ellentünk. — Nos, ki monlja, hogy a magyar nemzet nem ragadhat fejevert, ha rabságban lesz, ha hazáját bekebelezik egy idegen országba, ha idegen nyelvet erőszakolná rá, idegenek kormányozzák s kivették a karkjék minden nemzeti sajtóságából?

Mert ezt cselekedték Belgiummal a hollandok. Ezt cselekedte Európa a bécsi kongresszuson. Egy népet, mely már századok óta külön szakadva élt a hollandoktól, beolvastott a németalföldi királyságba; Belgiumnak nem volt külön parlamentje, külön kormánya, külön közigazgatása, külön törvényei; semmije se volt, még neve se volt. A hollandi országgyűlésre kellett küldenie képviselőit, hollandi hivatalnokok kormányozták. S a belga nép oda ítéltetett a hollandi király birtokul, saját akaratát, megkérdése nélkül, a bécsi kongresszuson tánczó, pezsgöző, asszonyok után futkosó diplomatákat önkényű határozatával. Mi pedig vagyunk egy szabad és semmi más népnek alá nem rendelt nemzet; saját kormányunk van, melyet

támogathatunk vagy megbuktathatunk tetszésünk szerint, saját hazánkiai tilnek a miniszteri székekben és nem tilhet oda semmi idegen; saját országgyűléstünk van, hol saját magunk hozzuk törvényeinket s nem tartozunk csak azoknak engedelmeskedni. Nyelvünk, faji sajtáságunk, a nemzeti élet minden attribútuma biztosítva van számunkra. Csupán külügyeink elintézése, közös hadsereg tartás s egyenlő pénzláb s kereskedelmi- és vámpolitika végett kötöttünk szerződést Ausztriával, mint szabad nemzet szabad nemzettel, saját akaratunkból, saját országgyűléstünk kezdeményezéséből.

Hol itt a hasonlatosság köztünk, kik Ausztria mellett és nem Ausztria alatt állunk s a belga nép közt, mely minden nemzeti létéből kifosztva a hollandi kalmárok lába alatt nyögött? Mit tanulhatunk mi Belgium példájából? A nemzet, mely az idegen uralom ellen fegyvert ragad s nem sajnálja életét fölföldözni, vérét ontani, dicsőséggel koszoruzza nevét. A nép, mely törvényes kormánya ellen, önmaga által szentesített alkotmánya ellen emeli fel kezét, nem egyéb mint nyomorult zavargó csöcselék. Az egyik megteremtí a józan ész, a jólét és polgári szabadság mintá államát Belgiumban; a másik létrehozza a communet Párisban, polgárháborút indít, gyilkol, fosztogat s petroleummal gyújtja föl a lakosok feje fölé a házakat.

A fővárosi 6 millió kölcsön. A fővárosi 6 millió kölcsön ügyében a magyar kereskedelmi banknak 98 frt 7 krajczár s 5 frittal kamatozó 100 fcs névértékűt tett ajánlata, mint legelőnyösebb el fogadtatott. A magyar kereskedelmi bankkal a szerződés meg fog köttetni.

Ausztria-szerb vám és kereskedelmi szerződés. Bécsben a külügyminiszteriumban ma vetették kezdeteket a Szerbiával létesítendő vám és kereskedelmi szerződés megkötését célzó tárgyalások.

Verhovay a „rongy“ magyar nemzetről. — A Seemann egy alkalmából. — Debreczen, 1880. július 22.

Verhovay lapja, a „Függetlenség“ tájékozót hány magut. Dühös érte, hogy a Seemann-ügyben eddig még egy párbaj sem sikerült. Am tessék ha olyan nagy kedve telik a tájékozók és vérontásban, veszekedjék azokkal az emberekkel, akik Seemannt kivitették, s nem gondoskodtak róla, hogy a párbaj mulhatatlan megtörténjen; vagy azokkal, akik a párbaj megakadályozásában közreműködtek. De azt kikérjük magunknak, hogy amiért a dolgok eddigi folyása nem az ó szája ize szerint való, s azért, mert a kormány s a katonai hatóságok vizsgálata nem hajtottak végre oly hamar mint ó óhajta, s amiért a vért még nem látja itcze száma ömleni, hát a felelősi dühben neki menjen a nemzetnek, s azt elég lelketlenül zaklatott módon lehordja. Ime: „Utálatos rongy né vagyunk. Anyja a szenny és féreg rajtuk, hogy ma-

holnap a lovag és magyar, a becsületudás és hazafiság, csak mint az ósök sírjából hazajáró lélek jelen meg s óhajtozni a korcsok piszkos fészke fölött. Darázsok és hangyák az odú és boly társadalmában egymást tépi s marják, de a küerítésre feledele szívódásaikat és viszályaikat, mindjárt egyesül rajban védekeznek. Csak a falánkságában páratlan, botrányában világhírű magyar társadalom testén ünnek ki fektélyes alakokként a denunziások és árulókodók.”

„Minek is fogunk mi becsületdolgok elintézésébe? Inkább hagytuk volna rajt az egri nyélen rongynak a nemzet lobogóját, egy szó még ugy sem itélet. Elvisehlhetne volna azt az a zászló, a melyt anyj tátar, török, német- verő csatából került ki, mint a győzelem, dicsőség és szabadság jelvénye. Rongy né vagyunk, rongy közéletünk, rongy alkotmányunk, rongy gazdaságunk, rongy társadalmunk, rongy a becsületvédelmünk: minek fogunk nemzeti becsületkérdések elintézésébe?”

Mi ugyan nem védjük, sőt elítéljük S. ezredet. Mi a józanosság, a türelememberei vagyunk. Mi egy ily nagyfontosságú ügyben elhamarkodni semmit se óhajtok, s megtudjuk várni míg a kormány s katonai hatóságok az ügyben a vizsgálókat befejezven, illetékesen határoznak. Mi nem leljük örömeink abban, hogy országos jelentőségű ügyek eldöntésénél magán személyek dülakodása legyen a döntő. De az is tény, hogy Verhovay ur az egész nemzetet állítja polgárré. Hisz ez több mint a miert Seemannt vádolják. A Verhovay szava nem is kétértelemű. Ezt magára veheti az egész nemzet. Kiváncsiak vagyunk mit szol reá pártja, a függetlenségi párt!

Phylloxera. — A szőlő birtokosok figyelmébe. — Debreczen, jul. 22.

Az iskolai nagy szünidő alatt egész tanárjárás kerekedett a Phylloxera tanulmányozására végett; magam is a Szathmáron tartott középiskolai tanárégyetel közgyűlése alatt megneztem a szathmári hegyen egy phylloxera szőlőt, s ott azt a nagyfontosságú dologt tanultam, hogy lehet valamely szőlő már elveve a Phylloxerától, a nélkül, hogy külsőleg annak valami nyomai látszanának; mert az a szőlő, a melyet én láttam, oly egészséges, oly szép és eleven zöld, mintha vízen állana, pedig a legelső ázó nyomásra előkerült oldal gyökereken anyyi volt a Phylloxera, hogy anyitól üveg nélkül, az én gyenge puszta szememmel is képes voltam őket felismeri.

Ezen körülményt komolyan ajánlom mind egyes szőlő birtokosoknak, mind a városi phylloxera bizottságnak figyelmébe, mert én arról győzöttem meg, hogy valamely szőlő táblának ép és üde kinézése még a phylloxera pusztítása mellet is sokáig megmaradhat és ha csak akkor lesznek figyelmelek resz, mikor már a szőlő betegesnek mutatkozik, esőt után vesztünk köpenyegét. Ma pedig éppen egy erdélyi tanárokból álló nagyobb társasághoz volt szerencsém, a mely Péter mellett Teófént tanulmányozza a phylloxerát.

Ezen urak már nem csak az Európában eddig egyedül szárnyatlan állapotban ösmert, hanem a szárnyasokat is ezerevel, sőt mint egy némelyik magát kifejezte, veka száma találta, s ilyeneket nagy számban hoztak is magukkal; a mi engemet már nagyon nem lepett meg, miután Szabad helybeli gazdasági intézeti tanár úról hallottam, hogy f. hó 11-én ő is találta Peerban egy fejdősének indult szárnyas példányt. Ez azért nagy fontos- lásról s bejött anyjához, de sápadtan, mint valami halott. — Edes anyám, az isten áldja meg; én bucsunál jöttem. — Az öreg asszony ijedten meresztette szeméit hátra s állig bírta nyögve kijeteni: — Hová? — Csak a jó isten tudja, — felelt vissza a fia zordonan. De itt . . . nem maradhatok. Szemeinek sötét pillantásából látta az öreg asszony, hogy a fia lelkében föltámadt a gyau. Sápádt fonnyadt arcából még az a csepp élet is elköbözöttnek látszott, a mint most ingadozó léptekkel fia felé közeledett. Reszketett, mint a nyárfalevél. — Edes fiam . . . Fia hevesen félbeszakította. — Ne szóljon, edes anyám. Nem akarok tudni semmit . . . Semmit . . . Az isten áldja meg! Megfordult s az ajtó felé ment. Az öreg asszony remegő kezével visszatartotta. — Még nem . . . még nem, Gyuri! . . . Aztán két vagy három perc hosszán nem birt szólni, csak fogai verdogtak és fonynyadt, szinehagyt az ajki varodtek össze. — A gyűrű elveszett, Gyuri! . . . elveszett . . . — Nem keresem, — felelt amaz nyersen, komorau. — Az öreg asszony bágyadnan hajtotta le

ságu dolog, mert szárnyas példányokat még eddig sem a francia, sem a német, sem a magyar tudósok nem találtak; de még nagyobb fontosságu azért, hogy ezen szárnyas példányokat a szől, sőt csak a szőlő is mert földekre elviheti, s minden elővigyázat daczára ellephei a phylloxeras vidéktől távol eső szőlőinket is.

Ezen erdélyi tudóstól hallottam azt is, hogy Pelében ők a már Filloxerától zezlegett szőlőben is a B a k a r o n egy rovat sem találtak, a mi arra látszik mutatni, hogy nem minden szőlőfaj van egyiránt kitéve ezen veszedelmeknek, mert vagy éppen nem, vagy kevésbé érzékeny már ez is nagy nyereség lesz. — Most már csak azt kell bevárunk; vajlon a franciaiáknál és németeknél kifejtettek e ezen reájok nagyon kedvező meleg időben a szárnyas példányok, s hogy nálunk is Magyarországon vajlon találhatók-e más vidéken. Kovács János, tanár.

A lobogó ügy.

Debreczen, július 22. Tegnapi számunkban már említettük, hogy a Seemann Lieszkovszky párbaj épen abban a pillanatban zavartatott meg, mikor a felek a párbaj terére indultak. Valami Deutsch Béla nevezetű egyén ugyanis a budapesti téparancsnokságánál Lie-zzkovszky ellen azon váddal lépett föl, hogy több oknál fogva nem párbajképes. A téparancsnokság eről Seemannt segédeit rögtön értesítette, mire a párbaj elhalasztatott s a két fél segédei kihallgatták Deutchot. Deutchnak első vádja Lieszkovszky ellen az, hogy nyolcz év előtt ő Lie-zzkovszkyt tetlegesen megmátáda, s Lieszkovszky ezért mindeddig lovasias elégtételét nem kért, hanem feljelentette Deutchot, ki akkor katonászkodott a katonai hatóságánál.

Lieszkovszkynek válasza erre az, hogy Deutchot azért nem kért lovasias elégtétel, mert Deutch több reudbeli dolgai miatt ekkor már rége párbajképtelen volt. Deutch továbbá azt hozta fel Lieszkovszky ellen, hogy tizenkét év előtt Deák Ferencz élete ellen merénylet kísérletet tett s ezért el volt csukva Lie-zzkovszky elismeri, hogy 1869-ben a demokráta körök felszólításakor politikai vészkéért (felségért), titkos politikai társulatok alakítása s (zárt) vizsgáati fogságban volt, s el is ítéltetett.

Vádatoltatott ekkor azzal is, hogy Deák Ferencz élete elleni összeesküvésben részt vett, de e vád aól fölmentetett s miután a miatt ártatlanul szenvedett vizsgáati fogságot, Deák Ferencz pártfogásával jgyekezett kárpótolni őt, s több barátságban hangon írt levéllel tisztelte meg. Lieszkovszky Deák Ferencz eme leveleit, melyben őt „kedves öcsemnek“-nek szólítja, s barátságáról, pártfogásáról biztosítja, fel is mutatta.

E felmerült incidens folytán a két fél segédei Deutch Béla vádjait becsületbírósg elé terjesztették. Hogy e becsületbírósg mit döntött arról még nem kaptunk értesítést.

Ugy látszik a katonai körök sem bálnák már, ha a Seemann ügy végre befejezést nyerne. — Az országos főhadparancsnok Edelm-Gyulay, mint értesülünk, nem távozhatik el Budapestől, míg a Seemann ügy befejeze nincsen. Pedig szeretett volna felmennni a bécsi „Sztüzenfester“-re s furdóba is készül, valószínűleg azért kell itthon maradnia, hogy a leg-főbb körökét minduntalan értesithessen az ügy állásáról. A téparancsnokság ugyszólván örökönt szerez magának Seemann segédei utján értesítést.

Külföld.

Emberfejek, mint albán diadal jelvények. A múlt hétfő csatepetéban, mely a montenegriak és az albánok közt folyt, ez utób-

biak voltak a győztesek. A harcban az albánok részéről a tusi sikságon lakott hottigranda keresztény törzs s néhány podgericzai szőkevény vett részt. A hottik a montenegriak levágot fejéiből diadaljelvényt emeltek. A vitézezek nagyon megirigyelték a klement és több más hivatású s e hó 14-kéa este megtámadták a Dnyisztr mellett állomásozó montenegri haderő balszárnyának leg-szelebb részét. Az albánok nagy diadalal vittek hazá 28 montenegriának fejé: és 50 fegyvert.

A szláv nyelv terjed. A konstantinápolyi európai bizottság hír szerint elhatározta, hogy Macedonia hivata os nyelve a szláv legyen. Mahomedán körökben e hír azért is szült nagy elkeseredést, mert ez esetben a török hivatalnokok bolgárok által helyettesitetnek.

Az új francia praetendus. Jeromes herceg legidőb fia, Victor 18 éves lett, a házi törvények szerint nagykoru, s a bonapártisták egy része őt fogja kiküldetani praetendensnek.

Lesz-e már háboru. A konferenziai hatalmak közt megkezdődtek a bizalmas értekezletek egy hivatalos megegyezés iránt. E szerint aug. első napjain tizenkét hadihajó fog megjelenni Dulcigno alatt, minden hatalom részéről kettő. Egy európai flotta, szótlen Dulcigno Montenegriának átadott, Artá és Volo előtt borgonyt vet, hogy a konferenziai határozatok nyitartást biztosítsa. Partraszállás elmarad. Poutosan meg fog határozatni a terület, melyen az európai flotta demonstrálhat. Az egyöntetű komandó képez még némi akadályt. A tárgyalások már befejeztettek volna, ha Németországnak nem kellene még két hajót felszerelni. Különben most a tárgyalások befejezése már küszöbön áll, ott azt remélik, hogy a porta engedni fog.

Napi hírek.

A debreczeni református egyház tanácsa f. hó 24-én délután gazdasági szakbizottsági ülést tart.

Miskolczy Lajos főispán ur holnap körutrá indul a megyében, hogy az egyes városok és községek hivatalaiban személt tartson. Először Nádudvarra megy.

A szüni nem akaró hőség a megye egyes vidékeit vádosságu aszálylyal fenyegeti. Több helyen, különösen a sík területeken, atól tartanak, hogy ha ideje korán egy jótékony eső nem változtatja meg a klímát s a földtalaj, a autakból az ivóvizek végképen kiszáradnak. Ha ez eshetőség beáll, úgy azon helyeken kétszázheztől helyzetnek néznek elébe. Az ivóvíz oly cspász, mely vagyoni s egészség tekintetből egész vidékeket tehet tönkre. Adja az ég, hogy e fenyegető rém távol maradjon a néptől.

Halmagyi Oszkár végzett joghallgató, pénzügyigazgatók fia, mint örömmel értesülünk a magyar királyi belügyminiszteriumhoz fogalmazó gyakoronkóká neveztetett ki.

Országos és fufangos zsebmetszőt kísérték ma városunkból Nagyváradra. A híres „Fajcsos“ (olvaj műszo), neve S z i d i k L a j o s, kiről igen érdekes dolgokat hallottunk ebelszéli. Ez a kalandorszerű országos zsebmetsző orsz. vásárookra és heti vásárookra jár, néha egyedül, néha másodmagával. Óriási ügyességgel és jártassággal bír a zsebmetszés, tolvajlás és kártyakeverés mesterségében. Ezenkívül fufangos, kitűnően tud színtolni, nem fél senkitől s a renfőrséggel szemben a szemtelenségig vakmerő. Már több ízben volt bezárva, több ízben meg is szökött s fiatal éveit daczára már várfogsága is volt. Rendkívül veszelyes ember a ki óriási cynissmussal hajlt végre minden rosszat. Különb családos ember s nejevel Debreczenben élt, mikor itthon volt, vagy éjelenként hazajárt, lopva-bujva, mint a hazajáró lélek.

fejét. Fia most már mindent tud, gondolta magában. Úgy érte, mintha láthatatlan ölmökezek nehezédnekéne vállára, fejére s lenyomná a löcára. Roskadozva leült. — Nem tehettem másképp! — az isten tudja, hogy nem tehettem másképp! — A fiu oda sem hallgatott. Tán nem is hallotta Vadon, zordonan nézett maga elé az üres levegőbe. — Az uri asszony . . . — kezdé néhány percnyi szünet után urja félelken anyja, — az uri asszony gadság és lesz még több gyürje is . . . De azon pillanatban elhalt a szó ajkán és behunyta szemét a fiúnak felé forduló villogó szemei előtt. Gyuri megragadta anyjának kezét és vas marokkal szorította össze. — Kimondta azt? — Az emberek beszélték, — szolt a szegény öreg asszony remegve. Gyuri nem felelt rá. Elbocsátotta anyjának kezét s föl és alá kezdett járni a szük szobákában. Letette kalapját, levette a sürt nyakából, aztán megint fölvette és megint levette. Az miatt fölívást csak némán járt fel s alá. Anyja mozdulatlan ült a löcára, csak aggodó szemével kísérve fiat. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja

A HOLTAK TITKA.

— Elbeszélés. — VÉRTESI ARNOLDTÓL. (Folytatás.)

Óra mult óra után. Már a dél is elérkezett s Gyuri még most is csak szakadatlan kereste az elveszett gyűrűt, egy percig sem hagyva abba a kutatást. Csak néha emelte föl fejét, mintegy levegő után kapkodva. Sötétvörös volt egész arca, a vér mind fejébe tödult s szeméi is vérben forogtak. Az öreg asszony egy szögletbe húzódott s onnan nézte reszketve fia minden mozdulatát. Nem hitte, hogy ily drága fiának az a gyűrű s lelkében keserű szemrehányásokat érzett, hasonlókat az éles kés dőfééhez. Mit fog csinálni fia? Mivel nyugtatja meg? Azonközben megragadta lelkét a félelem is, hátha Gyuri őt tanálja gyauba venni? ha kérdezősködik? ha meg tud mindent? Vajlon lesz-e ereje neki öreg asszonynak elitagdani? Vagy elveszítse a pénzt, melyet már ládáiokjában őrzött? Örvönző félelemmel szorongatta kendője alatt a ládakuicsát. Ője meg inkább az isten, suttogá magában, inkább, minthogy kizsétől megfoszsa.

Történt, hogy a múlt évben Nagyváradon Toronyai Lajos nevű társával nagyobb összegű foszforot kelt el egy dombert. A nagyvárad kapitányság rögtön írt Debreczenbe, a hol csakugyan Szidik el is fogták és vason kísérték tovább. Szidik azonban már tépén, hol a vasst levették róla, megszökött kísérője elől s ment tovább folytatni mesterségét. E közben P-Ladányról keltezte Jeney István alkalmosnak levelet írt, melyben elmondja, hogy biz ő megszökött a pandur elől, mert nem akart előbb bent ülni a börtönben, mint Toronyai és igéri, hogy mihelyt ezt elfogták, azonnal jelentkezni fog önként, ezt „tolvaj becsületszavára” fogadja. Különböző, mint levelében írja, Debreczenben sohasem követ el semmi rosszat, mert a debreczeni rendőrségre is sokkal többet tart, mint a nagyváradiról, a hol már azóta is mióta üldözik két ízben is volt „rajzolni” és mindig muzsikaszó mellett mulattak magát. Azután engedelmet kér arra, hogy haza jöhessen a feleségéhez, s ha ez megengedteték neki, úgy ezért hasznos szolgálatot fog tenni a rendőrségnek. Csakugyan tett is sokat. — Leveleiben többek közt kívánja, hogy a hágy fényes csillag ragyog az magas égen, annyi évekig tartsa meg az ur isten a kapitány urat hivatalában. — Aláírás: „Szidik Lajos, rajcos.” — Nagy-Váradra szintén írt. Szidik el tegnap fogták el, s mint mondja, így úgy is jelenkezett volna, mert megtudta hogy Toronyait Pesten elfogták, s 6 tolvaj becsület szavát meg akarta tartani. Kikötötte hogy saját pénzért vasutón szállítsák Váradra, mert ebbe a kutyá melege nem gyalogol s ha száz rendőr kísérsé is mégis megszökönek. — Végül megemlíti, hogy a kártya forgatásban olyan mester volt, hogy észrevétel nélkül egy pillanat alatt tudta magának 21-et vagy „fluzt” csinálni. Eltoloncoltatása előtt néhány fontos fejtelenést tett. — Szomorú hírekről értesítenek bennünket a Hortobágyról. — Nevezetesen a száraz meleg időjárás miatt már nemsokára talán egy pár nap múlva legelő hiányában haza szorul a jószág. A mező csaknem teljesen el van sülve. A víz erek is mind kiapadó félben vannak. — Biz ezek igen szomorú hírek s féltő hogy ha eső nem lesz, még szomorubbakká változnak. — A ki a sirt is meglojja. Egy cselédet fogott el ma a rendőrség, ki elég vakmerő volt a czeled-utcai temetőben egy sírról egy cseprű virágot ellopni. Ha nem csalakozunk így szivelen és a legszigorubb büntetést érdemli visszaélések, tolvajások gyakorlata, azért jól teszi a rendőrség, ha a temetőben nagy számban kőszáló cselédeket több figyelemmel kíséri. — Az akrobata társulatnak nem lehet panasz. Mende nap jobban megy a dolga. A nagy tágas helyiség még eddig minden nap tele volt. A mutatványok elég érdekesek és változatosak, s különösen igen sokan érdeklődnek a légúgrás iránt, mely szombaton ismét a program egyik vonzó pontját fogja képezni. — Egy Wertheim-féle pénztárkules tegnap d. e. a fopiaczón elveszett, megtalálóját sziveskedjék a lapok kiadóhivatalába hozni, hol is 1 frt jutalomban részesítetik. — Új tánczterem. A „Korona” vendéglő bérője Jónasz minden évben csinál valami

ujtást helyiségben. Így most az eddig is tánczteremtől alakították át, úgy hogy az most oly díszes, tágas, hogy a bálók tartására sokkal inkább alkalmas lett. Magassága is csaknem kétszer olyan mint a tavalyi volt, melyben a levegő is megrekedt. — Hárting Dermoutz Terézia urhölgy leánynevelő intézetében e hó 20-án voltak a berekesztő vizsgálatok. Elmondhatjuk, hogy a szép hírrel bíró intézet kitűnő eredménynel megfelelt a hozzá kötött várakozásnak. Ez eredmény különben természetes következménye az intézet már is szép múltjának s biztos zálog jövőjére nézve. Kiváló tanerőkkel van ellátva, s legnagyobb érdeme a mellett, hogy a német nyelv tanítását nagy sikerrel folytatja, a magyar szellem ápolása. Hat osztályában negyvenen felül volt a növendékek száma; s ha e szám nem nagy is, s anyagi tekintetben kevésbé kedvező, de paedagógiai szempontból annál több szellemi haszonnal jár. Kívánjuk, hogy ez intézet, melynek Debreczenben határozott hívatása van, tovább is szerencsével működjék és viragozzék. — Gazdáink figyelmébe ajánljuk azon cseplőgépet, mely f. h. 26 és 27-én, az az a jövő hétfőn s kedden Varga Ferenc helybeli építész urnak a Csere aletti tanyáján fog megkezdődni. A gépkíséreltet a cseplőgépi gépgyár tulajdonosa: Fleischer és Társa urak rendelkezésébe helyezték nem csak az emeli, hogy a gép a kis birtokos igényeinek van hivatala megfelelő, hanem egyúttal az is, hogy mint hazai gyártmány jutányosabban megszereshető. Debreczen, 1880. július 22-én. A gazdasági egyesület elnöksége. — Oláh Józsi zenekara ma a Frohner vendéglőjének udvarkertjében zene-estélyt rendez. — Veszedelmes rablóbanda került kézre mint az Ungvári írja, a kis-gejóczi (Ungmege) erdőben. Nemrég Valkovics György csendőrmester a „Suho” nevű korszámában három betörő tolvajt fogott el. Rövid idő múlva kint, hogy azok tulajdonképen egy hattag rablóbanda tagjai, mely Bereg-és Szabolcs-megyében garázdálkodott, de Ungmegeben is négy lopást, illetőleg rablást követett el az utóbbi időben. A banda többi három tagja, Virág Gondolj György, a banda feje, ki már öt év óta garázdálkodik, Róssa Pista és Tokmágy Gyuri azonban még szabaddal maradtak. A lövő petri és az ungvári csendőrség tehát hozzáfogott a nevezettek nyomozásához és pedig a legjobb eredményre. E hó 9-én a lövő-petri csendőrök rájok akadtak a kis-gejóczi erdőben s kettőt rögtön elfogtak, vezérük Virág György elmenekült, elődobva magától tizenkét lövetőt revolvert, melynek töltényeit előbb az időzőkre kistűjtötte, duplapuskáját és szűrt, melynek belsejében egy folt alatt 300 ft találatot. Emekelője után a salamonai erdőben Rávgától a záhonnyi uradalom számadójától egy duplapuskát, tarisznyát és szűrt lopott. A károsult azonban fiával együtt rögtön utána menvén, levették és összekötözték a bandátlan vezért s a csiapi csendőröknek átészolgáltatták. Most a banda mind a hat tagja Lövő-Petriben van elővizsgálati fogságban s már eddig is tömörkedő lopást és rablást valottak be. — Borzasztó szerencsétlenség történt tegnapelőtt Kassán. Az ott állomásozó tüzek

reggel mint rendszeren teljes felszereléssel katonai gyakorlatot tartottak a nagy gyakorló tereken. Körülbelül 10 óra tájban a vezénylőtiszt parancsára a legeszebb carrirben defilázott a katonaság, midőn egyszerre borzasztó robbanás hallatszott, mely után áthatlan füstfelleg borult a tájra. A robbanástól messzebb állók egy szertár-szekér romjait látták szerte repülni. Közelebb vizsgálva a szerencsétlenség okozatát, kitűnt, hogy a szekér hátsó részén elhelyezett löporos vasláda robbant szét, előidéve a roppant nőség által. Három altiszt és négy közlegény súlyosan megsebesültek. Nehány lö teljesea megvakult és egynek a szőre teljesen leperzseltetett. Ez megvadult s összetapossa mindent száguldott a város felé, a hol aztán sikerült megfogni.

CSARNOK.

Hogy verik az ezüst forintosokat?

Olvasóink közül bizonytalán igen sokakat fog érdekelni azon kérdés, hogy miként verik az ezüst és arany pénzeket. Képzéle a t. olvasó, hogy az ezüst és rézkerekeket most hagyta el a „Kémlo” konyhát” a honnét kikerülve, jelenleg 1 gígrm súlyú öntvény 900 gram ezüstöt és 100 gram rézet tartalmaz. Az így hozzáadás és elvétel után nyert öntvény megolvastatván, öntött vasformákba meretik hason anyagból készült alakokkal, a hol az ugyevezett „rudacs” alakot nyeri. Egy egy rudacs 4 cmr hosszú, 2 cmr széles és 1 cmr vastagsággal bír, melynek széleit mint, mint a most következő nyújtással alkalmazhat azonnal lenyesik és újra megolvastatják. A megotimpott élű rudacsok ezután két erős henger közé kerülnek és nyújtatnak mindaddig míg az egy f. tnyj vastagságot el nem érik. Erre következik a megnyújtott szallagokból a lapkák kivágása, a mi egy nagy nyomású gép segítségével történik olyformán, hogy minden kerék fordulatával két db. egy forint nagyságu lapka vágatik ki, melyek egy gyűjtőbe hullanak alá. Az említett lapkákból most 25 kgrm és 25 grm lemezték; (ezen utóbbi az ezután kárba menendőre hagyatik ráadásul), a mi a pénzverő egy „teteinek” nevez, a mely tétel 2050 db. lapkát tartalmaz. Részint az olvasás elkerülése, részint pontosság szempontjából a tetelek nem olvastatnak, hanem a lapkák egy szegélyezett deszkára teteinek, melyen 250 egy forint nagyságu lyuk vagyon, hova rázas utján egy egy forint bele potyan és ilyen kilencek deszkán egy tétel léven, a megfelelő szobákba vitetnek. A mérlegelő szobában 25—30 emberre akadunk mindegyike előtt egy pontos mérleg áll, a szoba közepén pedig a gyalu látható. A behozott tétel lapkái, most egytől egyig a mérlegre teteinek és három részre osztatnak el: u. m. nehezekekre, melyek a gyalulóz jönek könnyűekre, ezek az olvasztóba vándorolnak vissza és a helyesekre, az a 12¹/₂ gram nehezekekre melyek a további munkálatoknak vetettek alá. Elkészítettéven a helyes lapkák teteineként, az az 2050 db az izzítóba vitetnek, hogy a nyújtásnál és a vágásnál a lapkákra tapadt olajat elégesse. Az eddig forgott lagkák még nem bír-

nak a megkívánt színnel, az az szennyes színnel, mely bajon a f. hérités van hivatra segíteni. E miatt a főző üstbe rakatnak, melyben víz, szénas és borkó elegye, illetőleg lúgja van, hol mindaddig főzetnek, míg fehérré nem váltak. Erre kimosatnak, tökéletesen kiszáritatnak és ismételtlen osztályoztatnak (helyes, könnyű és nehezekekre). A miut előbb már mondtam a nehezek a gyalulóba, a könnyűek az olvasztóba, a helyesek a szegélyezéshez kerülnek. A szegélyezés részint a szélek ismert és látott módou elkészítésében, részint „Bizalmam az ősi erényben” című jelmondatnak reá nyomásából áll. Ez ismételtlen egy hejtőgép segítségével esik meg. Így tehát a tulajdonképeni veretésnek végére értünk volna; de a hivatalnok ilyenkor még elviszi a „pengetőbe.” — Ez egy egyenes márványlap, melyre a hivatalnok képtelen minden forintot reá hullatni és helys pengészté constantálni míg a helyteket az olvasztóba küldi vissza. Az így egyenkint kipegetett egy forintos darabokból most a pénzverdei pénztárnok előtt lemeznék 25 kgrm, mely minden olvasás nélkül is 2050 darabot tesz ki. A pénzverdei pénztár pedig 10 lyten tétel egy erős hordócskába helyez és azt a budapesti központi állampénztárhoz meueztli. Az így módou készült forintosok száma minden évben más és más; így 1878/9-ben negyven milliót számítottak, melyhez az idei verés hanyatlást mutat. Arany 20 frankosok alakjában sosem készül annyi, mint ezüst 1878/9-ben 8—9 millióny.

E pénzverő színtel szerencsje a lakosoknak, amár kevés napidíjat fizet is, egy napas 12 órai munkáért 20 — azaz husz krajczárt kap; mégis éven keresztül 6—700 léleknek ad munkát és megélhetését jobban biztosítja, mint gyarló földművelés.

M. keresztési járás. Buza jó, árpa igen jó termést mutat, zab és tengeri szépen áll, repce silány, burgonya, gyümölcs kevés. M. e. t. e. l. e. g. d. i. járás. Őszié termést a fagy megrikította; tavasziak általában szép termést ígérnek, szénatermes ros, tengeri sokat ígér, szőlőlől közép termés várható. Micskei járás. Gabona vetéseknél sok a jég kár, az eddigi aratási eredmény középszerűnek mondható. Nagyszalontai járás. Aratás a jól kifejlődött búzánál középszerű, későbbi vetéseknél gyenge és silány termést ad; rozs ritkás, de minősége jó, árpa szorult szemű, közép termést adott; tengeri szépen áll, takarmány jó termést adott, legelő silány. Sárréti járás. Aratás eredménye gabonánál számlára nem sok, de szem minőségének mennyiségre nézve kielégítő, általában a minőség kitűnő; árpából jó termés várható, tavaszi buza szép, zab és kapásnövények nagy-szerűk, széna kevés, búkköny jó termést adott. Repce minősége szép, mennyiségre ros. Tenkei járás. Aratás eredménye nem kielégítő, buza, rozs és árpa nagyon hibásak, rozda és eső tetemes kárt okozott; tengeri, burgonya és gyümölcs kitűnő. Ugrai járás. Buza és árpa termés jó minőségű; zab és tengeri jó termést ígér. Szabolcs megye. Dadaifelső járás. Buza rozda által sokat szenvedett; rozs ritkás, de szemé kielégítő; tavaszi árpa és zab visszamaradt, szemé összehuzódott; tengeri fél terméssel bíztat, burgonya középtermést ígér; takarmány gyenge termést adott. Felelős szerkesztő: Kutas Imre. Főszerkesztő: Vértesi Arnold.

Fel a Szepességre.

Alólírott, mint a stócsi ev. egyház lelkesze tudatja a t. cz. közönséggel, illetőleg a szülékek, hogy magánintézetébe felfogad oly gimnáziumban tanulókat, kik a németnyelvet sajátjukká öhajták tenni, az I. osztálytól a VI-ik osztályig. Kiképezi a tanulókat az ezen osztályok bármelyikében előforduló tudományokban, de különösen a németnyelvben. Társalgási nyelv a német. Elméleti s gyakorlati tekintetben képesekké teteinek a tanuló a tudományok további folytatására. Több igény mellett példák tanuszkodnak e tény mellett. Az iskolai év kezdete jövő szeptember hó, de előbb is felfogadhatnak, ha úgy kívánatnak mintegy előgyakorlás végett. A tanulók teljes ellátásban részesülnek, melyért 300 frt o. é. fizetendő az egész iskolai évre. A vizsgát teendik valamely nyilvános intézetnél. A vizsgáért járuló kiadás a tisztelt szüléket terhel. Ennél fogva mindazok, kik ezen intézetet igénybe venni óhajtának, sziveskedjenek az illetővel érintkezésbe lépni, ki jelenleg ezen városban lakik; — további felvilágosítás végett. Lakása van tisztelt Ormos Gábor kereskedő úrnál, házszám 2555. Battyáni-utcában. Debreczen, 1880. jul. 18-án. Sztelhó András, stócsi evang. lelkesz.

321. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN” gőzmalom készítményeinek.

Árak ausztriai értékben
Külségmentesen

Debreczenben, kötelezettség nélkül.
Liszteknek készpénz fizetés mellett
7% engedménnyel.

Ingyen szákkal.

A. Asztali dara nagyszemű	24.40
szinte 30 kilos zacskóval	25.—
B. szinte apró szemű	24.40
szinte 30 kilos zacskóval	25.—
C. Dara középszerű	23.—
szinte 30 kilos zacskóval	23.60
0. Királyliszt	23.—
1. Lángliszt	22.40
2. Montliszt	22.—
3. Zsemlyeliszt különös	21.40
4.	21.—
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	20.60
6. szinte 2-od	20.—
7. Közép kenyérliszt 1-ső	19.60
8. szinte 2-od	18.80
8 ¹ / ₂ . Barna szinte 1-ső	17.80
8 ¹ / ₂ . szinte 2-od	15.80
9. Lábliszt	13.80
10 ¹ / ₂ . Veres liszt	6.80
11. Finom korpa zsakkal	4.80
szák nélkül	4.20
12. Durva korpa zsakkal	4.20
szák nélkül	3.60

K. L. Kétszeres liszt simán örlve

R. I. Rozsliszt 1-ső rendű	—
R. II. szinte 2-od	—
R. III. szinte 3-ad	—
R. IV. szinte 4-ed	—

„ szinte zsák nélkül

A. K. Árpakása 00	28.—
szinte 0	22.—
szinte 1	—
szinte 2	—
szinte 3	—
Árpadara 5	—
A. Árpá liszt 6	—

Debreczen, jul. 17. 1880.

A zsákok súlytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve:

A. B. C. 0—9 számig 85 kilo.	—
10 ¹ / ₂ , 11, 12.	80
R. I.—III. számig	50
R. IV.	—
A. K. 00—5 számig	50
K. L.	—

Schwarz M. férfi divat-üzlete

Kistemplom-bazár-épületben 5. sz. a.

A nagyérdemű közönségnek tudomására hozom, hogy a

TAVASZ-NYARI IDÉNYRE

raktáramat következő czikkekkel láttam el, u. m.:

Mosó öltönyök	—
gyermek számára (3 évestől kezdve)	2 frt és feljebb.
Fiuk	3.50 és feljebb.
Férfi mosó öltönyök	5.50—6.50—9 frt.
Lustres és Cloth kabátok	3.50 és feljebb.
Porköpenyek	5.50—6.50—7 frt.

Szalma kalapok

gyermek számára	20 krtól kezdve
Férfiak számára	40 krtól kezdve

Vászon kalapok

legkedveltebb formákban 1 frt — 1.20—2 frt.

Legújabb divatu 75 gramm súlyu szines és fekete

nemez kalapok,

továbbá: szines és fehér férfi ingek, gallérok és kézelők férfi nap-ernyők, nyakkendő nagy választékban és igen jutányos árban.

Kistemplom-bazárépület, 5. sz. a.

Van szerencsém

a cseplőgép-tulajdonosok

tudomására juttatni, hogy nálam a legjobb minőségű

CSEPLŐ

(géptisztításhoz szükséges anyag)

kilónként 15 krajczárjával 30 kilos csomagokban készpénzfizetés vagy utánvétel mellett kapható.

Tisztelettel
Beer Simon.
Szatmáron.

243 5—9

Saját termésű, tiszta kezelésű

érmelleki boraimat

literes és fél literes üvegekben, jutányos áron a n. é. közönségnek ajánlom.

Rickl József Zelmos.

S ó s - borszesz

Bárvárt Karolytól valódi minőségben, eredeti áron kapható Debreczenben

CSANAK JÓZSEF kereskedésében

mint egyedüli főraktáramban:

Ezen hatóságilag engedélyezett kintinó háziszser, mely a szegedi orszagos kiállításán éremmel a székesfehérvári kiállításán ezüst éremmel lett kitüntetve, különösen jó gyógyhatást eszközöl: reuma, csusz, szagatás, fagyás, fej, fog-, és fülfájdalmak s szemgyulladásnál, ezenkívül fogtisztító szél is igen ajánlható, a menyinyiben a fogak fényét elősegíti, a fohgust erősíti s a szájból minden kellemetlen szagot eltávolít.

Utánzások meggátlása végett alább látható czimlapomat mely minden egyes üvegre ragasztva van, a budapesti keresk. kamaránál 100/1875 szám alatt mint védjegyet bekebeleztem.

tisztelettel
BÁRVÁRT KÁROLY.
Budapest IV. ker. Nagymező-utca.
(20) 10—?

e védjegyet különös figyelembe vételre ajánlom

Haszonbérbe adás.

A székellyhidi uradalomhoz tartozó székellyhidi italmérsi jog, a helyben lévő bérli lak, nagy vendégfogadó és 5 korcsmával, továbbá a határban lévő két korcsmával, jövő 1881. év april 1-től kezdve 3 évre haszonbérbe kiadó.

A nyilvános ártverés folyó évi augusztus 18-án fog Székelyhiden az uradalmi irodában megtartatni, ugyanakkor 10% bántat pénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatnak.

Az uradalmi igazgatóság.